

Saksutredning:

SØKNAD OM KONSESJON FOR SANDVIK MINIKRAFTVERK I VINDAFJORD KOMMUNE

Trykte vedlegg:

1. Oversendelsesbrev fra NVE av 03.01.2013 (1s).
2. Brev fra Olje- og energidepartementet til fylkeskommunene av 07.12. 2009 (3s).
3. Saksforelegg til FU ved høring i desember 2009 (3s).
4. Protokoll fra FU ved høring i desember 2009 (1s).
5. NVE's innstilling i saken – KI-notat nr. 16/2012 (14s).
6. Lokalisering av tiltaket (1s).
7. Hovedtrekkene i planlagt utbygging (2s).
8. Forslag til vilkår for konsesjon for Sandvik kraftverk (5s).

Utrykte vedlegg:

[... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓](#)

1. Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i brev av 03.01.2013 oversendt sin innstilling i konsesjonssak for Sandvik minikraftverk i Vindafjord kommune til Rogaland fylkeskommune for sluttbehandling (vedlegg 1). Tiltakshaver er det lokale selskapet Sandvik Kraft SUS.

Omsøkt kraftverk har en installert effekt på mindre enn 1 MW og behandles etter Vannressursloven. I henhold til forvaltningsreformen av 2010 er det fylkeskommunen som er konsesjonsmyndighet for denne type vannkraftverk. Dette innebærer at det er fylkeskommunen som enten gir eller avslår konsesjon gjennom politisk vedtak. Dersom det gis konsesjon, er det også fylkeskommunen som fastsetter konsesjonsvilkårene. Vassdragsmyndigheten etter § 8 i Vannressursloven ble overført fra Olje- og energidepartementet fra 01.01.2010. Vedlegg 2 redegjør for det juridiske grunnlaget for overføringen, begrensninger knyttet til myndighetsutøvelse samt rammer og prosedyrer for saksbehandlingen.

2. Problemstilling

Fylkeskommunen må, som konsesjonsmyndighet, vurdere om saken er godt nok opplyst til å kunne sluttbehandles. Dersom dette er tilfelle, må fylkeskommunen sluttbehandle saken og enten gi eller avslå konsesjon med hjemmel i Vannressursloven.

3. Saksopplysninger

3.1 Historikk

Saken ble opprinnelig sendt på høring av NVE høsten 2009 og Fylkesutvalget behandlet den som ordinær høringssak i desember 2009. Saksforelegg og protokoll fra denne behandlingen foreligger som vedlegg 3 og 4. I tillegg til fylkeskommunen

ga Vindafjord kommune, Fylkesmannen, Statens vegvesen og Haugaland Kraft samt 3 privatpersoner høringsuttalelser. Etter høringen endret tiltakshaver søknaden slik at regulering av Sandvikstjørna ble tatt ut (endringsmelding av 31.07.2010). NVE arrangerte sluttbefaring i vassdraget 19.10.2010.

På bakgrunn av denne prosessen har NVE laget en faglig innstilling i saken som nå er oversendt fylkeskommunen – vedlegg 5 (se foreleggets kap. 3.5 for mer informasjon om NVE`s innstilling).

3.2 Hovedtrekkene i konsesjonssøknaden

Sandvikelva som drenerer til Sandeidfjorden ligger øst på Stokkadalshalvøya i den sørlige delen av Vindafjord kommune. Avstanden til kommunesenteret i Ølen er ca 28 km (vedlegg 6).

Størrelsen på planlagt regulert nedbørfelt er 8,7 km². Inntaket er tenkt plassert ca 100 meter nedenfor utløpet av Sandvikstjørna på kote 135,8. Her må det bygges en mindre dam på ca 4 meters lengde og 3-4 meters høyde. Dette vil gi et neddemt areal på ca 3,5 dekar.

Fra inntaket skal vannet ledes gjennom en 850 meter lang rørgate, i hovedsak på nordsiden av eksisterende elveløp, ned til sjøen ved Sandvik der det skal bygges en kraftstasjon i dagen på kote 5. Diameteren på rørene vil være 70 cm. Kraftstasjonen får en installert effekt på 0,99 MW og en maksimal slukeevne på 875 l/s. Det står en eldre, mindre kraftstasjon (mikrokraftverk) fra 1916 rett i nærheten.

Rørgata skal i sin helhet graves/sprenges ned i terrenget.

I dag går det skogsbilveg fra enden av offentlig vei ved Torstveit og ned til Sandvik-eiendommen på sørsida av elva. For å komme fram til ny kraftstasjon må det bygges ca 300 meter ny veg over elva fra nåværende skogsbilveg og fram til Lauvik-eiendommen som ligger på nordsida av elva.

Det legges opp til en minstevannføring på 39 l/s gjennom hele året. Minstevannføringen tilsvarer alminnelig lavvannføring. Middelvannføringen i vassdraget (nedenfor Sandvikstjørna) er på 520 l/s. I følge det hydrologiske grunnlagsmaterialet som er nærmere redegjort for i søknaden vil ca 61 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Kraftverket kan kobles til høyspentlinja på 22kV som i dag går fram til Stokkedal. Fra dette punktet og fram til kraftstasjonen (en strekning på mellom 2,5 og 3 km) må det etableres en ny høyspentforbindelse (luftlinje eller jordkabel). I søknadens vedlegg 2 er det skissert jordkabel i rørgatetraseen fra kraftstasjonen og fram til inntaket. Videre er det skissert luftlinje fra inntaket og fram til Stokkedal.

Årlig energiproduksjon er beregnet til ca 3,0 GWh og utbyggingskostnaden til 11,2 mill. NOK. Dette gir en utbyggingspris på 3,7 kr/kWh.

Vedlegg 7 skisserer hovedtrekkene i planlagt utbygging.

3.3 Konsekvenser av planlagt utbygging

Tiltakshaver har vurdert følgende tema: hydrologi, vanntemperatur, isforhold, lokalklima, grunnvann, flom, erosjon, biologisk mangfold, fisk og ferskvannsbibliologi, flora og fauna, landskap, kulturminner, landbruk, vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser, friluftsliv og samfunnsmessige konsekvenser.

For de fleste av vurderingstemaene er konsekvensene av planlagt utbygging vurdert å være små eller fraværende.

De største negative konsekvensene er knyttet til redusert vannføring i Sandvikselva og landskapsmessige inngrep i form av vegbygging og sprenging av trase for rørgaten.

3.4 Høringsuttalelser

NVE har i vedlegg 4 redegjort for de høringsuttalelser som kom inn i 2009/2010.

I oppsummeringen trekkes fram følgende:

- Vindafjord kommune anbefaler at det gis konsesjon.
- Rogaland fylkeskommune tilrår konsesjon dersom inngrepene utføres med god landskapstilpasning.
- Fylkesmannen i Rogaland går mot at det gis konsesjon med henvisning til store landskapsinngrep.

3.5 NVE's innstilling i saken

Samlet sett mener NVE at fordelene ved en beskjeden kraftproduksjon på 3 GWh ikke oppveier for ulempene med anlegging av rørgate i teknisk krevende terreng og bortfall av elvas verdi som landskapselement. NVE mener at konsekvensene for landskapet vil bli negative. Etter en helhetsvurdering av planene og høringsuttalelsene mener derfor NVE at fordelene ikke overstiger ulempene for almenne og private interesser, jfr. Vannressurslovens § 25. NVE anbefaler derfor ikke at det gis konsesjon for bygging av Sandvik kraftverk. Mer utførlig begrunnelse fins i vedlegg 5.

For øvrig er alle dokumenter i saken er tilgjengelig på

www.nve.no/konsesjoner/konsesjonssaker_på_høring/vannkraft/Rogaland.

3.6. Nett-tilknytning

Nett-tilknytning for kraftverket er også omtalt i søknaden, men behandles som separat sak. Normalt bygges en slik linje som dette i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og eventuell forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

4. Fylkesrådmannens vurdering

4.1 Bakgrunn

Som nevnt innledningsvis er det nå fylkeskommunen som er konsesjonsmyndighet for små vannkraftverk med mindre enn 1MW installert effekt. NVE har imidlertid hovedansvaret for den innledende saksbehandlingen som blant annet omfatter offentlig høring, befaring og faglig innstilling til fylkeskommunen. Fylkesrådmannen står fritt i forhold til å slutte seg til NVE`s innstilling eller fravike denne.

Etter fylkesrådmannens vurdering er den prosess som NVE har gjennomført tilstrekkelig til å kunne karakterisere saken som godt nok opplyst og dermed klargjort for fylkeskommunal sluttbehandling.

4.2 Overordnet vurdering av konsesjonsspørsmålet

Fylkesrådmannen legger til grunn at det er et nasjonalt mål å utnytte energiresursene i små vassdrag dersom de miljømessige ulempene ikke er for store – og at prosjektene har en klar positiv virkning for lokalsamfunnet.

Ved høringen i 2009 gikk fylkeskommunen inn for at det kunne gis tillatelse til utbygging under visse forutsetninger. Fylkesrådmannen opprettholder sin faglige begrunnelse for dette og skal bemerke følgende: Både landskapsverdi og naturkvaliteter må kunne karakteriseres som ordinære samtidig som de negative konsekvensene er av relativt begrenset omfang. Tiltaket ligger ikke i vernet vassdrag, det medfører ikke bortfall av inngrepsfrie områder (INON) og Sandvikselva er ikke et nasjonalt laksevassdrag. Som nevnt i foreleggets kap. 3.1 er opprinnelig søknad fra 2009 endret slik at regulering av Sandvikstjørna nå er utelatt. Dette bidrar til å redusere konfliktnivået i denne del av vassdraget. Sandvikselva er allerede utnyttet til mindre vannkraftproduksjon og det er foretatt inngrep i nedbørfeltet i form av veger, rørgate og kraftstasjon. Det omsøkte tiltaket innebærer nye og til dels mer omfattende inngrep i form av ny veg, ny dam, ny linjetilknytning samt nedgraving av rørgate der det også vil være behov for sprenging. Dette gir en del utfordringer med tanke på detaljutformingen av tiltaket.

Fylkesrådmannen konstaterer at Fylkesmannen frarådde konsesjon under høringen og at NVE frarår konsesjon gjennom sin faglige oppsummering av saken til fylkeskommunen (vedlegg 5). NVE`s konklusjon bygger på en helhetsvurdering der en mener at de negative konsekvensene er større enn de positive.

Fylkesrådmannen kan ikke se at det er kommet til nye forhold i saken som skulle tilsa at fylkeskommunens standpunkt fra 2009 bør endres. Dette innebærer at fylkesrådmannen mener de positive effektene av tiltaket fortsatt er større enn ulempene. Utgangspunktet er derfor at fylkesrådmannen anbefaler overfor Fylkesutvalget å gi konsesjon til Sandvik minikraftverk.

4.3 Vilkår knyttet til konsesjonen

NVE har utformet et sett med standardvilkår for denne type vassdragskonsesjoner. Vilårene regulerer blant annet forhold knyttet til vannslipping, konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift, godkjenning av detaljplaner, landskapsmessige forhold, tilsyn, naturforvaltning, kulturminner, terskler, hydrologiske observasjoner og etterundersøkelser. Hovedprinsippet er at fylkeskommunen avgjør selve konsesjonsspørsmålet og sentrale vilkår knyttet til konsesjonen. NVE har fortsatt

ansvar for godkjenning av detaljplaner og tilsyn med at anlegget oppfyller nasjonale standardkrav samt oppfølging knyttet til konsesjonærens rapporteringsplikt (jfr. også vedlegg 2).

Fylkesrådmannen mener det er grunn til å foreslå følgende supplement/presiseringer når det gjelder vilkår:

Forhold knyttet til landskapsmessige hensyn

Både Fylkesmannen og NVE er kritiske til de landskapsmessige virkningene av tiltaket, spesielt i forhold til nedgraving/sprenging i forbindelse med framføring av rørgaten. Dette forholdet ble også påpekt i fylkeskommunens høringsuttalelse der det ble stilt følgende vilkår (jfr. vedlegg 3 og 4).

«Inngrep i forbindelse med vegbygging, dambygging og nedgraving av rørgate må utføres på en skånsom måte med god landskapsmessig tilpasning.»

Etter fylkesrådmannens vurdering vil det være naturlig at disse forholdene utredes og konkretiseres nærmere av tiltakshaver gjennom detaljplan for anlegget, jfr. vilkårenes pkt. 4 (vedlegg 8). I denne sammenheng må det også vurderes om deler av rørgaten kan legges i dagen i de bratteste partiene med lite løsmasser, framfor nedgraving som vil måtte kreve sprenging med negative landskapsmessige inngrep.

Forhold knyttet til rødlistearten ål

Det fins eldre opplysninger om forekomst av ål i vassdraget, men det er uklart om den fortsatt fins. Ålen er ført opp både i norsk og internasjonale rødlister over truede arter. Den har status som kritisk truet og er vurdert som en art med ekstremt høy risiko for utdøing. Alle årsakene til den kraftige tilbakegangen for europeisk ål er ikke klarlagt, men vannkraftutbygging er listet opp som en av flere, mulige årsaker (i første rekke fordi den blir kappet sundt i turbinene under utvandringen). Selv om det ikke skulle være ål i vassdraget nå, mener fylkesrådmannen ut fra et føre var prinsipp, at det er viktig at anlegget utformes slik at det tar hensyn til ålens vandringsmuligheter i vassdraget. I denne sammenheng må flere alternativ vurderes, både rist/gitter og spesialdesignete damløsninger. Et slikt utredningskrav er nedfelt i vilkårenes pkt. 4 (vedlegg 8).

Automatisk freda kulturminner

I tiltaksområdet er det ikke registrert automatisk freda kulturminner, og etter nærmere vurdering og beskrivelse av området, mener fylkesrådmannen at det er et lavt potensial for slike kulturminner. Fylkesrådmannen anser at det derfor ikke vil være behov for nærmere arkeologiske registreringer i tiltaksområdet før det eventuelt gis konsesjon. Undersøkelsesplikten (jf. Kulturminneloven § 9) for tiltaket må derfor anses som oppfylt.

Det understrekes imidlertid at selv om det pr. i dag ikke kjennes legalfredete kulturminner i planområdet, må eventuelle funn ved gjennomføringen av planen straks varsles Rogaland fylkeskommune, og alt arbeid stanses inntil vedkommende myndighet har vurdert/nærmere dokumentert funnet, jfr. Lov om kulturminner § 8, 2. ledd.

Vedlegg 8 redegjør for alle vilkår knyttet til en konsesjon for Sandvik kraftverk.

5. Konklusjon

Etter fylkesrådmannens vurdering er de samfunnsmessige gevinstene ved prosjektet større enn ulempene. Det anbefales derfor overfor Fylkesutvalget å gi konsesjon for omsøkt tiltak i medhold av Vannressursloven § 8 med de vilkår som framgår av vedlegg 8.

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)

Forslag til vedtak:

[::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓](#)

1. Rogaland fylkeskommune gir konsesjon for bygging av Sandvik kraftverk i Vindafjord kommune i henhold til søknad av juli 2009 samt endringsmelding av juli 2010.
2. Konsesjonen gis på de vilkår som følger vedlagt.

[::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑](#)

Håkon Schwalb
fung. fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.